

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap reggel.

Előfizetés egész évre - - 12 korona
fél évre - - - 6 "
negyed évre - - 3 "

Egyes szám ára 12 fillér.

Hirdetéseket és előfizetéseket elfogad FÖLDES EDE
könyvkereskedő, a kinek a lap kiadóhivatala van.
Hirdetés ára centiméterenként 6 fill. Többzárú hirdetés árkedvezményben részesül.
Nyilttér sora 40 fillér.

Budapesti hirdetések kizárólagos felvétele
milliméter-árszabás szerint a
Leopold Gyula
Videki Lapok Központi Hirdetési Osztályában
Budapest, VII., Erzsébet-körút 41. sz.

A Szózat költője.

Mult vasárnap óta Budapest legszebb szobra örökíti meg a régi dicsőségek és a Szózatnak halhatatlan költőjét, Vörösmarty Mihályt.

Ez a nemesen egyszerű költői alak, a magyar fajta legszebb tulajdonságainak képviselője, néma lelkesedéssel hallgatja nemzete jobbainak ajakáról az ő hatalmas Szózatát: „Hazádnak rendületlenül légy híve ó magyar!”

A legalkalmasabb időben történt ennek a szobornak felállítása. Az igazgatót, a változások után kapkodó kor gyermeke legalább maga előtt fogja látni a maga legerősebb kritikáját. Az őszinteség nagy tiltakozását a haszonhajtó görbeségek ellen; az erős nemzeti lelkesedést a népámitó kortesfogások ellen; a nemzeti hagyományt a kozmopoliták tülekedése ellen. Egy egész nagy embert, a fél és tízedrész kis emberek nagy sokasága felett. A kiket valamely ismeretlen erő, a világrend erkölcsi ereje, arra kényszerít mégis, hogy fejüket meghajtsák e nagy alak előtt; noha annak talán legnagyobb dicsősége éppen az, hogy hozzájuk sem gondolkozásban, sem érzelmeiben, sem élete, sem halála szerint nem volt hasonlatos.

A magyar nyelv irodalmi ujjaferemtését Vörösmarty fejezte be. Az a megalázás, mely nemzetünket II. József császár korában érte, a költők és írók egész legióját szőlította cselekvésre. A félszázados szellemi munka felkutatott minden kincset, a mi a magyar nyelvben el volt temetve. Sőt új kincsek teremtésére is vállalkozott. Ennek a soha eléggé meg nem hálálható munkának a befejezője Vörösmarty volt. Kifejezéseinek gazdag aradata, hőskölteményeinek felséges fonetikája végighömpölygött az egész nemzet lelkén. A Zalaán futásától kezdve nem volt többé kétség benne, hogy a magyar nemzeti lélek a legnagyobb erő kifejtésekre is képes és a magyar nyelv a legnagyobb műveltség hordozásának is méltó nemzeti eszköze.

Vörösmarty Mihály a tizenkilencedik század első felének, annak a kornak volt igazi profetája, mely hazánk és nemzetünk diadalmos újjászületését előkészítette.

Szemle.

A tisztí fizetéseknek felemelését — minden katonai vívmány nélkül — elfogadta a függetlenségi párt értekezlete. Csak négyen szavaztak ellene. Pedig hogy kiabáltak, hogy forrongtak megelőző napon! Valóságos forradalom volt. Igaz, hogy csak bohóc-forradalom. A figyelmes és udvarias kormányelnök, akinek előre bejelentették, hogy f. hó 23-dikán forradalom lesz, szünetet adott

erre a napra, hogy annál szabadabban ki-törhessen a forradalom. Hát volt is forradalom. Mikor ekkora békát nyelnek az emberek, nem is lehet kívánni, hogy legalább csuklás ne bántsa őket. De lenyelték vitézül s aztán meppihentek. A megrendelt és szabályszerűen lefolyó forradalom ennek a kormányrendszernek úgy látszik a rendes mód-szerei közé tartozik. Számtalanszor megismételték már ugyanezt a ravaszsgot. Valahányszor elkövetnek valami árulást, ahányszor csak eladnak egy darabot az országból, — pedig már annyit eladtak, hogy maholnap nem lesz mit a bécsi vásárra vinni, — mindig előszedik ezt a színjátékot. Akadékoskodnak, morognak, öszerőfennek, mintha haragudnának a kormányra, aztán meghallgatják szépen a puhításokat, zsebredugnak ezt azt (mert a zab jó!) szemforgató módon felsóhajtának és megszavazzák az új árulást egy szemhunyorítás nélkül. Megcsinálták ezt már százszor és most újra megcsinálják és nem ég ki a szemük a szegénytől. Te pedig jó magyar csak bizzál beaduk továbbra is.

„A ki hangosan akar beszélni, az menjen ki.” Ezt mondotta Kossuth Ferencz a minap a függetlenségi értekezletén, mikor a tagok egy része — persze a többiek háta mögött — okvetetlenkedni merészelt a katonatiszti fizetéseknek minden vívmány nélkül való felemelése ellen. Mert világos, hogy rövidlátó bárgyuság, sőt egyenesen vakság meg nem látni s nem hódolni azon nagyszerű nemzeti vívmány előtt, hogy nem f. é. január elsejétől hanem csak októbertől kezdve fogják felemelni a tisztí fizetéseket. Ezzel a vívmánnyal bizonyosan meg lesz a helybeli pártkör is elégedve, kivált ha a vívmány nagyszerűségét ékeszavú patronusa fogja tolmácsolni. Csak azt nem tudjuk, hogy az anyaelnök mikeppen oldja meg ezt a kérdést magára nézve; mert egyszer egy úri társaságban ki találta kotyintani, hogy ha felemelik a tisztí fizetéseket, vagyis: ha még ezt a békát is le kell nyelni, hát ő — bizony Isten! kilép a pártból. Azaz dehogyan nem tudjuk. Fel fogja magát menteni az adott szó kötelezettsége alól. — Probatum est!

„48” és „67”.

„Conium maculatum” a technikus terminusa a növénynek, melytől megvörö-ödik az arc, nyelvduzzadás, idegrángatózás, fő-fájás, lelekedettennakadás, sőt ráadásul neha bizony halál is származik. A botaniko-chemikusok eme állítása mellé szegődik a nagy görög filozofus Sokratés, akit e mérges dudva mákonyval fűszerezett nedűjének felhajtására ítélték az önkényű bírák, Kr. e. 399-ik esztendőben.

Nem régen, egy falusi társaslakomán történt, hogy az említett felelmetességet a növényvilágból átplantálta a politikai világba, kevés vigyázzal, egy 48-as kispazda. Megmaradt a növény hatása, ereje, azonban „67” lett a neve.

Furcsa bevezetés gondolja az, a ki a lokális politikai szituációkat hirtől ismeri csak. Világossá teszi azonnal az exordiumot ő maga, különösen ha megyénk göcpontjában Janus templomát, háboru jeleül kinyitva látja, sőt, midőn a város fölött lengő lobo-gókat megpillantja, érdeklődni is kezd iránta s fontolgatja találgatja, Janus istenséghez vajjon kinek van több vagy kevesebb jussa.

Tevedés volna feltenni, hogy „fekete kávé” az a bűvös varázserő, a mely agyamat uralja s kezemet a tollforgatásra izgatja. Oh, nem! A tejeskávét, kávé nélkül szivesebben kedvelem, ez olyan szent igaz, mint hogy a kutyát a kecskével összefogni egész gyönyörűen hóbortnak is beválik. E sorokban kinyilvánul tiszta hazafiúi óhajtam: hulljanak az alarczok s az igazság Rhadamantusként megvesztegethetetlenül ítéletet tartson!

„Több világosság, több világosság!” — szólott egy nagy költő ingatag lénye tudatában. Szerettem kiegészíteni e felkiáltást „több szem többet lát” és „több ész többfeleképen gondolkodik és ítél” ismert magyar közmondással.

A magyar politikai biodynamik periferiáin tekintettünk szemlélődésképen ha nyugtatjuk, előterbe sietnek a pártkaliberek, hogy a szavazatképes tényezőknél, minden irányu, feltétlen hazai boldogulást biztosítsanak, cserébe pedig bizalmat, támogatást kérjenek maguknak.

Ott látjuk a néppártot, maroknyi, de nagy erővel működő konstruált seregben képviselve.

Ott éktelenkedik az agyrémek hervadt, de verőntözött koszorújával körülövezett vörös zászló, amint düdültől tajtekozva szedi áldozatait.

Szándékkal említem az országház két leg-erősebb elemét a „67”-et és „48”-at cik-kemben utolsónak, hisz foglalkozni akarok vele a bekezdés értelmében, erdemlegesen.

Államtestünk vérező sebeit gyógyítgatni, gyöngéden orvosolni lehet és kötelesség; de erőszakkal megszüntetni iparkodni a bajt, annyi, mint nagyobbat előidézni, be nem hegedt sebeket ujjakkal szaporítani.

A tülekedés a politikában dicséretes, de csak úgy, ha képét nyújtja nem a despotizmusnak, hanem a józan gondolkodás létrehozta alkotmányos szabadságnak. Kétféle irány tör vármegyénk közjogi életében e kép után, hónapok, esztendők óta.

„48” és „67” országos jellegű számok, homlokán viseli őket két különböző tábor. A cél egy: diadalra juttatni a hazai eszméket; míg az eszközök megválasztásában illetve a hadászati taktika alkalmazásában egymástól eltérnek. Mindez csak arra jelez „quot capita, tot sensus.”

A hazaszeretet jegyében indított polemikából nem származhatnak dekadenciák. De, midőn a vitázó pártok egyike az emberi szenvedélyek hullámrázkódtatásai következ-

tében, neheztve az önérdéktől egyensúlyt veszít és hogy észre ne vegyék, az ellenfél költött hibáiról beszél, — szegyeletes sülyedést, a tisztesség gradusán alóli erkölcsi bukást jelent, s készen áll a nemzeti politika ellen elkövetett, minősített merénylet.

Az országos függetlenségi és alkotmány-pártok Nagyenyeden állomásozó örségei ujabban elvi és helyi tekintetből betűharcot vívnak. Helyes, azonban „ne quid nimis!”

A negyvennyolcas ideákat védelmező enyedi bástyák szomorú szemmel nézik, hogy a „67” még mindig eleven, lelekzete nem simplex szuszogás, hanem tevékeny pezsgő életre mutató jelenség, ami köré csoportosul a lelkesedni tudó polgárság számottevő része. Ijesztgetik kigyóval békával, prűcsökkel, sokféle mumussal, sőt meg is fenyegetik, hogy dacára magyar születési bizonylatuknak, legszívesebben Wiennel paroláznak. Kijelentik továbbá, hogy az alkotmányosokhoz közeledni ne merjenek, mert, miként a bűrök meghalasztja a testeket, akként ő is az átpártolással megfertőződik s a szent függetlenség nevében — elkárhoznak. Ám csalódnai fognak e jó urak, mert a polgárok mindezekre angol vérrel fittyet hánynak.

És ma, midőn a sajtó fellendülésével, tartalmával az emberiség gondolatvilága oly érezhetően gazdag; midőn a faktorok szindikátusszerű avagy helyes irányu vezérlete fölött ítéletet mond a közvélemény képező erők minden ágazata; midőn a közelmúltban, a külföld előtt is élénk figyelemmel kísért magyar nemzeti küzdelmeknek logikája, ügyeinknek képviselőit, a pártviszályok felfüggesztésével, historiai állameszménk intézményesen kívánatos kidomborítására, a koalícióban „viribus unitis” egyesítette, — csodálkozhatunk-e, ha a „67”-et tilalomfának többé nem tekintik és ha az árnyékában megpihent honatyák szivdobogásának hallatára, eszmélni s az igazak bántható de alá nem ásható fundamentumára helyezkedni kezdenek?!

Egy c-öppet sem esoda, hisz a koalíció zászlót bontott és reáírta: „ezentúl mindenki, kell hogy legyen függetlenségi!” — a mire ledültek az elkülönítő korlátok s összeölleltek az ellentétes pártok.

Ime, a politika nemzeti megigazulása!

Ime, a szövetséges pártok egy ideálért remegő lelkenek tiszteletre, követésre méltó dokumentuma!

Három éves már az érvényesülés folyamata és még mindig nincs beváltva az ígert garancia. A nemzet valóban nem volna a saját akaratának ura, hanem szegény várományosa?! Igen! A dísz és az obligó, ki nem tudná, hogy nagy szó?!

„Lugeat in fine, quem decipit ars Catharinae”, azaz: „Később bantatja meg eszed, ha most a Kató rászéd” megjegyzésünket midőn megtesszük, felhasználjuk: Ujítsd meg Urunk oh, kerünk, a garantáló politikuskok színet, csak egy pillanatra ismét!...

Beresényi Elemér.

Az u. n. független pártkör f. hó 21-dikén választmányi gyűlést tartott, melyen br. Kemény Árpád főispán is megjelent s hosszabb beszédben számolt be arról, hogy ő és a kormány mit valósítottak meg mindabból, amivel az anyaelnök megbizta őket. Előadta ő méltósága, hogy minden téren — de különösen adozás téren — nagy a haladás. Hogy a fű nő, hogy a nap süt, hogy a csillagok mosolyognak, hogy földünk meg terem egy kis bort, buzát sőt itt-ott meg békességet is; szóval ami jó, az mind a kormány

érdeme. A! mit a kormány csinál, az mind jó. Jó a kiegyezés (hogy enné meg, ha jól) jó a kvóta, jó a horvát forradalom, jó a Gotterhaltés közösügy, jó a tisztí fizetések és hadi költségek emelése (holott a paktumban ki volt kötve, hogy az átmeneti idő alatt katonai terhek nem emeljenek), jó az adóemelés, s bizonyára jó a létszám-emelés is. Ez mind vívmány! De legeslegjobb mindenesetre Alsófehér vármegye kormányzata. Ebben akkora sikereket ért el és érdemeket szerzett már eddig is ő méltósága, hogy igazán nem tudjuk megérteni, hogy miért pályázik dr. Varró polgármester babérjaira. Köztudomásu dolog ugyanis, hogy városunk fejlesztésének érdemei, a velük járó gondokkal és felelősséggel együtt Nagyenyed város képviselőt, tanácsát és polgármesterét illetik. Egy sikere azonban kétségtelenül van ő méltóságának Nagyenyed városában is, hogy t. i. magas pártfogása alatt a városi kormányzat súlypontja a pártkörbe vitétik át.

Az Emke egy éve.

Az Emke f. évi június hó 8-án, pünkösd másodnapján Marosujvárt tartandó XXIV. évi rendes közgyűlése alkalmából megjelent évi jelentés Sándor József t. alelnök-főtátról a följebb 120 nagy kvart lapon ismerteti az ország legnagyobb kultúregyesülete legutóbbi évi működését.

Megtudjuk a jelentésből, hogy az egyesület vagyona jelenleg 3,178.120 k 99 f. mely összeg a következő értékekben elhelyezve kezeltek: kolozsvári és vidéki pénzüntézetekben 1,069.654 k 67 f. tőzsdei értékpapirokban 883.192 k 19 f. földbirtokba 692.104 k 77 f. épületekben 92.722 k 34 f. állami és községi kölcsönökben 311.790 k 58 f. aláírt tagsági kötelezettségekben 91.575 k 24 f. pénztárkezesletben 31.170 k 94 f. felszerelésekben 5160 k 26 f. összesen 3,178.120 k 99 f. Ezek szerint a választmány a legközelebbi évben helyezi el a nemzeti vagyont.

Az elkölthető évi jövedelem ezidő szerint 190.012 k 78 f. Ez összeget a következő címeken használja fel a költségvetés: Algyógyi gróf Kun Kocsárd székely földmives iskolára, melyet a kir. földmivelésügyi miniszterrel közösen tartanak fenn, 49.603 k Emke népiskolákra 7599 k 85 f. Emke-óvodákra 7387 k 96 f. Emke-népiskolák és óvodák vegyes kiadásaira 3114 k 81 f. áll. iskolák építésére 48.045 k 88 f. gyermekmenedékhelyekre 600 k. előre nem látott segélyekre 3000 k. jutalmak és egyszersmindenkorra szóló segélyek 1461 k 30 f. iskolákra külső bevételek után 490 k. székely ipari ösztöndíjak a Kovács Sándor-féle alpból 6957 k. felekezeti iskolákra 1460 k. népkönyvtárakra és daloskörtökre 5500 kor. rendelkezési alap kiadásai 1964 k 43 f. kulturális alapok növelésére 988 k 88 f. magyarkályáni alapítványi birtok haszonélvezeti jogainak megváltása 2137 k 50 f. honi ipari akcióra 3462 k 86 f. vegyes intézkedésekre 1157 k 23 f. dologi kiadásokra 6360 k. ügyvezetés 5000 k. kezelő hivatalnokok 9900 k. szolgálata 1060 k. múlt évi hiány 3914 k 96 f. és a f. évre segélyekre felhasználható összeg még 16.237 k 12 f.

Ezeket kívül különösen kitűni, hogy az Emke a kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterrel egyetértőleg a f. évre a következő 9 új állami iskola építést vette terve: Arany (Hunyad vm.), Égerhat (Szilág vm.), Kissolymos (Alsó F. her vm.), Lekenze (Beszterce Naszód vm.), Ördögkut (Szilág vm.), Szászarnye (Kisküküllő vm.) Usoka (Maros-Torda vm.) Udizsentpéter es Vista (Kotzoz vm.). Mindez az Emkenek 121.145 k 68 fill. építési segélyeibe kerül, a mit az egyesület egyebnemű fenti segélyei mellett csak úgy

tud fedezni, hogy az összeget három évi költségvetésbe beosztotta s az 1907. évet is, először az egyesület életében, 3914 k 96 f. hiánnyal zárta. Ez iskolákhoz az állam adja a tanítókat, az Emke pedig a telket, épületet és felszerelést; a jókarban tartást az illető község vállalja magára.

Az utóbbi években az Emke összesen 25 ily állami, vagy jókarba helyezett felekezeti iskolát létesített. Ezzel szemben előnyös feltételek mellett felajánlta 11 önálló Emke-népiskolája és kiseddóvódaja államosítását, mi által 25.000 k lekötött évről-évre szabadulna fel az egyesületnek s ez összeget is évről-évre új áll. iskolák építésére fordítaná.

Külön említendő, hogy az Emke népkönyvtárainak, dalosköreinek és ifjúsági egyesületeinek száma 364, melyhez járult az 1907—1908 években 10.000 k val létesített 14 erdélyi m. kir. honvédkönyvtár, a mivel az összes erdélyi honvédzászlóalj könyvtárral való ellátása befejezést is nyert. E honvédkönyvtárakra az Emke a kultuszminisztertől kapott segélyt fordította, s további hasonló katonai könyvtárak ingyen felajánlásával, a nagyszabedni cs. és kir. közös hadtestparancsnokságot is megkereste.

Az egyesület főkválasztmányainak száma: 26 megyei, városi és járási választmány, melyek a főispánok, alispánok, polgármesterek, kir. tanfelügyelők, esperesek és földbirtokosok vezetése alatt átfogják és behálózják az egész Erdélyt, sőt az anyaállamra, Debreczen városára és Hajdu vármegyére is kiterjednek.

Behatóan foglalkozik a jelentés a testvér- és rokonegyesületekkel való érintkezés kérdésével, a mit az Emke a nemzetegység érdekében már negyedszázad éve odaadással ápol s most is a legmelegebben ajánlotta a Magyar Közművelődési Egyesületek Tanácsának a f. évi jun. hó 21. és 22-én Budapestten tartandó Országos Közművelődési Congressuson létrejövetelet.

Szemben azzal a hírlapi vállalkásával, melyet nemrégiben Mojós marostordamegyei állítólag eloláhosodott s most őseik hitere visszatérni akaró magyarok érdekében támasztottak, a jelentés hiteles okmányok alapján mutatja ki, hogy az egész csak a jóhiszemű közönség könnyelmű felvezetése volt: ellenben igenis rámutat arra, hogy az Emke, az illetékes egyházi főhatóság és a magyar állam közös szervező munkája és áldozata alapján a korábban visszatért hunyadmegyei kisbarcsai magyarokhoz, a f. évi márcz. 15-én ismét csatlakozott a szomszédos Csernakeresztúrról is 25 eloláhosodva volt, de most ősei hitere visszatért család.

A f. évi közgyűlésen 18 erdélyi néptanító között 2000 k jutalom kerül kiosztásra.

A hagyaték sorából kiemeljük, hogy az Emke jogilag megnyerte a 160.000 k-s dr. Miksa György és Miksa Zsuzsanna-féle végrendeleti alapítványt, mig ezenkívül a múlt évben 75.261 k újabb gyűjtéssel növelte az alapvagyonát.

Az Emke népszerűsége és közkedveltsége tehát nyilvánvaló: de kell is, mert a nemzetiségi hullámverés sehol sem oly erős, mint Erdélyben s ez ellen küzd minden erővel az Emke.

Ujabb vívmány a magyar erkölcs útján. Előbb a szőszegés, most meg az árulkodás. A ki felelőség nélkül árulkodni, vagy gyanúsítani akar a városi tisztviselők ellen, az írja fel a pártkörtitkár fekete táblájára. Minő haladás Magyaror-

szág függetlensége felé. Eddig a hivatalok minden jogos panaszt felvettek és orvosoltak. A pártkörü vezérek talán ezzel is terrorizmusban akarnak utazni? Ne erőlködjenek. Nem fél tőle senki.

Vegyes hírek.

— **Lapunk mai száma 6 oldalon jelenik meg.**

— **Kinevezések.** A m. kir. belügyminiszter dr. Kovács Jánost, dr. Kovács Ödön nehaj híres professor másodszülött fiát, a marosvásárhelyi állami kórház másodorvosává nevezte ki. — Alsó-Fehér vármegye főispánja Varga Mór járási irnokot a borsó-mezői anyakönyvi kerület anyakönyvvezető helyettesévé kinevezte teljes hatáskörrel.

— **Az alsófehérvármegyei tanítótestület nagyenyedi köre** május 2-án Magyarlapádon neves gyűlést tartott. Magyarlapádon a kolozsvári állami gyermekmenhelynek züllött gyermekek részére u. n. családi telepe van. — Jelenleg 22 ilyen fiú részül ott kellő felügyelet mellett a szőlő, kert és földmívelés könnyebb ágaiba kiképeztetésbe. — Nagyon alkalomszerű volt, hogy dr. Genersich Gusztáv, a kolozsvári állami gyermekmenhely igazgató-főorvosa a züllött gyermekek megmentéséről felolvasást tartott. — A felolvasás úgy a tanítótestület, mint az ott megjelent br. Bánffy Kazimir alispán és dr. Joksmann Ödön főszolgabíró részéről kellő elismerésben részesült és az erkölcsi gyermekvédelem szempontjából fontos szolgálatot tett.

— **Tűzoltó mulatság.** A Nagyenyedi Önkéntes Tűzoltó-Egyesület Nagyenyeden, a sétatéren 1908. évi június hó 7-én, pünkösd első napján Kemény Árpád báró főispán fővédnöksége és 174 védnök támogatása mellett nyári mulatságot rendez. Belépődíj a térzenehez külön: személyenként 30 fill., térzenehez, kabareéhoz és tánczestélyre: személyenként 1 k. 20 f. Műsor: 3 órákor felvonulás zene mellett a sétatérre. Utána közgyűlés a sétatéri fedett táncz helyiségben. Közgyűlés után térzene a sétatéren. Térzene után kabaré, tréfás, komoly, riadó és megnyugtató, de titkolt programmal, bejelentővel. Kabaré alatt a közönség terített asztalok mellett foglal helyet 8 órától reggelig táncz a fedett helyiségben. Ajánljuk e derek, humanus szolgálatot teljesítő egyesület ünnepét közönségünk pártolásába.

— **Magyar tánczok.** Folyó hó 24-én este a kollégium tornatermében ismételt előadásban volt szerencsénk látni és gyönyörűséggel élvezni azon szép magyar tánczokat, melyek először a Prot. Nőegylet legutóbbi estején kerültek bemutatásra. Újból általános elismerés fogadta Fogarasi Belane urnó lelkes kezdeményezését.

— **Tornászünnepély.** A Bethlen-kollégium főgimnáziumának ifjusága f. hó 25-én d. u. 4 órától kezdve tartotta meg a szokásos évvégi tornász-ünnepélyt. Nagy közönség nézte végig, a hőseg daczára, a változatos program érdekes pontjait. Felvonulás után szabadgyakorlatok következtek, melyeket két előtornász után szabatosan végezték az oszlopokba állított növendékek. Ezután a versenyek következtek. 1. A futóversenyben részt vettek I—IV. g. o. nőv. 2. A rudgrásban Fogarasi Pál VII. g. o. (2'81 m.) 3. A súlydobásban Iszay Sándor VII. g. o. (19.65 m.) 4. A diszkoszvetésben Nagy Pál VIII. g. o. (24'80 m.) 5. Gátversenyben Iszay Sándor VII. g. o. 6. Gerelyvetésben Fogarasi Pál VII. g. o. 7. Korláton kitértek

Harmath János VII. g. o., Visky Béla VII. g. o. Végül nagyon szép fűleslabda-játékot mutattak be az ifjak, melynek mozgalmas képe feszült figyelemben és érdeklődésben részesült. Elismerést érdemel az ifjuság a testedzésben való haladásáért és lelkesedéséért.

— **Czellővő vizsgálat.** A Bethlen-koll. főgimnáziuma és tanítóképző felső osztályai a mai napon tartják meg a Bükkös laposán levő katonai czellővő pályán évről-évre tartott gyakorlatukat. A czellővés 2—5 órákban tart. A kollégium igazgatója ez alkalomra meghívta az érdeklődő közönséget. Czigányzene, esetleg táncz is lesz.

— **Öngyilkosság.** Megrendítő szerencsétlenség történt e hó 13-án az alvinczi allomáson. Grosz Árpád 20 éves m. államvasuti gyakornok ez ideig meg ismeretlen okból az Alvinczről Tövis felé robogó vonat kerekei köze vetette magát, melyek a szerencsétlen fiatal embert halálra gázolták. Grosz Árpád szomorú halála nagy részvétet keltett.

— **Szabadságolás az aratás idejére.** A király elrendelte, hogy valamennyi térszabadság területén az idén nyáron három hétig szüneteljen a fegyvergyakorlat és megengedte, hogy ebben az időben az aratásra szabadságolják a legénységet. Az aratásra való szabadságolásért nemcsak a szülők, hanem távolabbi hozzátartozók is folyamodhatnak, és ha a szabadságoláshoz korábban közös családi háztartásban élt velük, helyt is adnak a folyamodásnak.

— **Esküdtszék.** A gyulafehérvári kir. törvényszéknel a f. é. második ülésszak f. é. június hó 1-én veszi kezdetet. R e n d e s e k k ü d t e k: Borsos Mózes, Csányk József, Stefáni Sándor, Kolomban János, Balint János, Tarka Lőrincz, dr. Veres Zoltán, Zöld József, dr. Szilády Zoltán, Grünfeld Lajos, Pongrácz Gerő, Fenichel Lázár, dr. Nagy Samu, dr. Nesztor Lőrincz, dr. Müller Zoltán, dr. Rácz János, Mátyás Miklós, Kolbási Szilárd, dr. Farnos Dezső, Székely György, Novák István, Bürger Lipót, Sándor János, Bedőhazy Pál, Rades David Barcsay Gábor, Frink János, dr. Rónai János, Hegedűs Zsigmond, Kadó Miklós. P o t t a g o k: Árvéd Jakó, Homolay Károly, dr. Cserny Béla, ifj. Kádár Miklós, Utty János, Schlesinger Hermann, dr. Velikan Kámil, Csávássy József, Tihanyi Antal, Székely Ignác.

— **Az alvinczi áll. iskola tanítótestülete** f. év június hó 8-án a „Galamb” című vendéglő helyiségében az „Országos gyermekvédő liga” javára jótékony cselekedet mulatságot rendez.

— **Égő vonat.** Az éjjel Kolozsvárra érkező gyorsvonat postakocsija tegnap Szolnok közelében kipulladt. A vonat megállt a személyzet emberföltötti erővel igyekezett a tüzet elfojtani a postaszállományokat megmenteni, ami sikerült is. A levelek a postai küldemények nagy része azonban az átso-magolás következtében nem érkezett meg Kolozsvárra.

— **Bortörvény.** A bortörvény sok visszavetése, mely ezirányú terjedelmeket korosította, arra indította Darányi minisztert, hogy a bortörvényt készítsen, mely közönséges tárgyalásra kerül. E szerint a szesz használatát csak az okos, pinczekezelésnél elismert eljárások korlátozhatják, a hordók, vagy palackok tisztítására, borleltározás előkészítésére stb. engedélyk meg, ellenben tisztán a bor szesz tartalmának emelése végett a borba szeszt adni tilos. A eukrozas csak a mustból, csak hatóság engedélyvel

s csak oly célból lesz megengedve, hogy kedvezőtlen időjárás miatt be nem érett szőlő mustjának czukortartalma legfeljebb annyira legyen emelhető, mint a normális években lenni szokott. Törkölybort csak házi szükségletre lesz szabad készítenünk. A törkölybor forgalomba hozatala tilos. A mazsolaszőlő használatát a javaslat teljesen eltiltja a borkezelésnél. Fontos intézkedések tételnek a tokaji borok érdekében, mely intézkedések alkalmasak lesznek boraink elrontott régi hirtelének helyreállítására. A tokaji borvidék zárt területté alakítottatik. Oda más bort csak a helyi fogyasztás céljaira lesz szabad bevinni és tilos kivinni onnan olyan bort, a mely nem a tokaji borvidéken termelt. A földmívelésügyi miniszter külön megbízottakat fog kiküldeni a bortörvény rendelkezéseinek ellenőrzésére és a pinczevizsgálatok foganatosítására.

— **Rabló cigányok.** Hásság község postaküldöncze az Alsó Fehér vármegyében fekvő hadamosi postáról igyekezett hazafelé. Utközben egy cigánykaravánnal találkozott. A cigányok megtámadták a küldönczöt, hogy vegye el tőle a postataskát, melyben pénzt sejtettek s mert a küldöncz vonakodott a táskát nekik szép szerével átadni, nemcsak agyba-főbe vertek, hanem egyik cigány rá is lőtt. Ez a lövés szolgált aztán a cigányok vesztére, mert a közelben levő vasúti őr a lövést meghallotta s betelefonált Ladamos községbe a csendőrszere. A csendőrök kivonultak, a cigányokat elfogták s a postataskát elvették tőlük, mielőtt azt felbontották volna. A veszélyesen megsebesült postaküldönczöt beszállították a nagyszabonyi kórházba, a cigányokat pedig a gyulafehérvári törvényszék fogházába.

— **Benedek Elek tankönyve** a „Magyar Nemzet Történetéről”. Apponyi miniszter megbízásából Benedek Elek tankönyvet írt az elemi iskolák V., VI. osztálya részére, melyben irodalmi hangon mondja el a magyar nemzet történetét és mintaképet szolgáltatja annak, miképen kell iskolás gyermekkel ezt a legszebb és legfontosabb tanulmányt megismertetni és egyidejűleg kedvelté is tenni. A könyv a valóságos tankönyv minden kellékével rendelkezik, de amellyel kimagasló irodalmi alkotás is, melyet csak akkor tudunk valódi értéke szerint megbecsülni, ha annak melegehangú, szíves előadását olvasva, magunk is Benedek Elek elbeszéléseinek fonalan merülünk bele a hazai történetbe. Igen helyes dolognak tartjuk, hogy ez a tal verbeli íróember szentelte tollat a tankönyvírás eme ágazatának, amit Benedek Eleknek annál kevesebb kell röstelnie, mert tudvalevő hogy Franciaországban volt miniszterek is foglalkoztak már elemi iskolai tankönyvek írásával. Benedek Elek elemi iskolai története terjedelmének csekélyisége mellett is irodalmi esemény számba megy és Apponyinak kitűnő gyakorlati érzékere vall, hogy ezt a könyvet nemzetiségű nyelveinkre: oroszl, német, szerb és tot nyelvre is lefordíttatja és gondoskodik arról, hogy magyarul, magyar-német, magyar-szerb és magyar-tót nyelvű kiadások megjelenése által a nemzetiségű tanulóknak ilyen elfogulatlan szempontból megírt, szép nyelvezett könyvből tanulhassák hazánk történetét. Ez a könyv nemcsak magyar hazánkat, hanem nyelvünköt is meg fogja szeretetelni a gyermekvilággal és így nagy nemzeti és kulturális hivatást fog teljesíteni. A könyvet az Athenaeum adta ki; ára 80 fillér.

— **1848** eredeti angol, francia és amerikai történeti modorú a Budapesti Bazar egy évfolyamában. Előfizetési ára: negyedeve 2 korona. Így mutatványszámot küld a „Budapesti Bazar” kiadóhivatala Budapest, VIII. Baross utca 22. (Budapesti Bazar ház)

Felelős szerkesztő:

Dr. MÜLLER JENŐ.

392/1908. véghr. szám.

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagyenyedi kir. járásbírósnak 1907. évi V. 663. sz. végzése következtében dr. Graeser Félix ügyvéd által képviselt Medgyesi takarékpénztár javára Tuvyogi János és neje ellen 892 kor. 80 fill. s jár. erejéig 1907. évi augusztus hó 6-án fogantatott kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1900 kor. becsült következő ingóságok, u. m.: 2 borjú, 2 bivalytehén, 3 ló és 2 ökör nyilvános árverésen eladandók.

Mely árverésnek a nagyenyedi kir. járásbírósnak 1908. évi V. 280. §-sz. végzése folytán 892 k. 80 f. tökévelés ennek 1907. évi március hó 20. nappalól járó 6% kamatai, 1/2% valójai bírólag már megállapított költségek erejéig, M. Lapadon az alperesek lakásán leendő megtartására 1908. évi január hó 12-ik napjának délutáni 3 órája határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozók ez-nel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legelőbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Nagyenyeden, 1908. évi május hó 19. nappán.

Gajzágó Simon, kir. bír. végrehajtó.

113 1-1

Sz. 2560-1908. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A nagyenyedi kir. járásbírósnak, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy dr. Asztalos Kálmán ügyvéd által képviselt Dajsa Petru I. Vian e aklyai lakos és ezennel csatlakozott Pask Paulir végrehajlatának, Dr. mus Keprian és neje Balosz Mária benedei lakos végrehajlatát szenvedők elleni ügyében, a kérelem következtében a végrehajlati árverés 45 kor. 80 fillér és csatlakoztatott javára 95 korona 60 fillér töke s jár. kielégítése végett, az 1881. LX. t.-cz. 144. §. alapján és a 146 §. értelmében, a gyulafehérvári kir. törvényszék területén és a nagyenyedi kir. járásbírósnak kerületében levő a benedei I. R. 68 sz. tjkvben A + 5, 6, 10, 13 r. sz. 737, 738, 798, 799, 1534/a/1 és 1983 a hr. sz. fekvőkől végrehajlati szenvedőkkel illeto 62 96 rész jutalékára 445 kor., továbbá a benedei I. R. 438 sz. tjkvben A + 1-2 r. sz. 677, 1338 hr. sz. fekvőkől Balosz Mária-t illeto 1/2 ed rész jutalékára 128 kor., végre a benedei I. R. 936 sz. tjkvben A +

1-8 r. sz. 145, 156, 167, 164, 591, 1125, 1496, 1497, b 1861 és 1971 hr. sz. fekvőkől Balosz Mária-t illeto 1/2 ad rész jutalékára 488 kor., összesen 956 koronában megállapított kikiáltási árban elrendeltetik.

A fenn megjelölt ingatlanok az 1908. évi július hó 18-ik napján d. u. 4 órakor Benedek község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási áron alól is elfognak adatni.

Arverezni szándékozók, végrehajtó kivételével nyitnak az ingatlanok becsértékének 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §. szerinti óvadékképes értékpapírban, a kiküldött kezéhez letenni, avagy annak a kir. járásbírósnak, bírói letétbe történt elhelyezéséről nyert letéti elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbírósnak, mint tkvi hatóságtól.

Nagyenyeden, 1908. évi április hó 20-án.

Weiner, kir. jbró.

108 1-1

Sz. 2780-1908. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A nagyenyedi kir. jbróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy dr. Mayer Ödön ügyvéd által képviselt Magyarigeni (Erdélyi hegyaljai) takarékpénztár részvénytársaság végrehajlatának, Florea Jakab a Pántilimoné mindszenti lakos végrehajlatát szenvedő elleni ügyében, a kérelem következtében a végrehajlati árverés 147 kor. töke s jár. kielégítése végett az 1881. LX. t.-cz. 144. §. alapján és a 146 §. értelmében, a gyulafehérvári kir. törvényszék területén és a nagyenyedi kir. jbróság kerületében levő a mindszenti I. R. 26 sz. tjkvben A + 13-14 r. sz. 423, 451, 452 hr. sz. fekvőkől végrehajlatát szenvedőt illeto felerész jutalékára 127 kor., továbbá a mindszenti I. R. 139 sz. tjkvben A + 1 r. sz. 296, 297 hr. sz. fekvőkől végrehajlatát szenvedőt illeto felerész jutalékára 122 kor., és végre a mindszenti I. R. 171 sz. tjkvben A + 2 r. sz. 66 hr. sz. falaz és 67 hr. sz. kertre 694 kor., összesen 943 koronában megállapított kikiáltási árban elrendeltetik.

A fenn megjelölt ingatlanok az 1908. július hó 24-ik napján d. e. 9 órakor Mindszent község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási áron alól is elfognak adatni.

Arverezni szándékozók végrehajtó kivételével kötelesek az ingatlanok kikiáltási árának 10%-át készpénz-

en, vagy az 1881. évi LX. törvényezikk 42. §-ban jelzett árfolyammal számított óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy annak az 1881. évi LX. t.-cz. 170 §-a értelmében a bánatpénzt csak a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbírósnak mint telekkönyvi hatóság.

Nagyenyeden, 1908. évi április 30-án.

Weiner, kir. jbró.

109 1-1

Peronoszpora-fecskendők

és azok alkatrészei készen kaphatók

Paulini Rezső rézművesnél

Nagyenyeden,

Szentkirály-utca 14. szám alatt.

A fecskendőket saját rendszere szerint készíti s kiváló előnyük az, hogy a kezelése az összes fecskendőknél könnyűbb, gyorsabb, biztosabb és ezek által nagy anyagmegtakarítás érhető el.

Átalakításokat és javításokat elvállal. Fecskendőket használatra is kikölcsönöz.

Ajálja továbbá elismert jó hírű és kitünő minőségű seprő-, törköly- és szilvapalínkáit.

112 1-3

Advertisement for furniture: Két világos, tágas szoba, bator nélkül kerestetik, lehetőleg a feyintézet i szelében. Értekezheti a feyintézet kapusnál.

LEOPOLD GYULA hirdetői irodája által Budapest, Erzsébet-körút 41. 200 napi bizalmas követség

GARVENS-SZIVATTYUK rendkívül olcsók, csak elsőrendű minőség. Kérjen határozottan: Garvens-szivattyut Garvens-művek, WIEN XX/2. Levelezés magyarul és németül. Árjegységek ingyen és bérmentve.

TYUKSZEMHALÁL ára 70 fillér. A legjobb és legerősebb sósborszesz az ERŐ SÓSBORSZESZ ára 2 K, 1 K és 30 fillér. Postán szállítja utánvét mellett a KOSMOS vegyszert és kozmetikai laboratórium. Győr, BAROSS-UT.

Csömege-konzervek BÉLHURUT BARTA-féle erdei gyümölcsbefőttök, szörpök, gomba-, hús- és fűszelék-konzervek, nemes borovicskák. Felkai Konzervgyár, Barta József Felka (Szepesmegye). Kérjen árjegyséket! VÉRSEGENYSÉG, ÉTVAGYTALANSÁG, IDEGESSÉG gyógyítására a leghatásosabb készítmény a KRIEGER-féle TOKAJI CHINA-VASBOR. Rendkívül kellemes ízű, erősít, tisztítja a vért. Kis üveg ára 3-20 kor. Nagy üveg 6 kor. Kapható gyógyszertárban. Postán küldi: KOBONA-GYÓGYSZERTÁR Budapest, Kalvin-tér.

PLATSCHEK VILMOS elismert legolcsóbb, legezoldabb FÉRFI- és GYERMEK-ruha áruháza Budapest, IV., Központi Városház. (Károly-körút). RIVOLI fényképezési és festészeti műtermében BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 30. készülnek csak elsőrendű művészi kivételben fényképnagyítások, aquarell- és olajfestmények. Másolások setyemre, bársonyra, fára, elefántsontra stb. Bross, függelék, tü stb. apró üvegfestmények. Porcellánba égetett fényképek sírkövekre stb. Miről küldjek ingyen és bérmentve árjegyséket?

DIGESTOL GYÜK a leginkább emésztőpor. Doboza 2 kor. Postal szállítás: „FÉNER GALAMB” Gyógyszertár BUDAPEST, HUNGÁRIA-KÖRÚT 93. Kapható minden gyógyszertárban és drogeriában.

Meglepő haladás! FICHTENIN a legkiválóbb, szabadalmilag védett szer, mely mindenfajta férget a lakásban és egy, mint mindennemű hernyót, veres tovetetűt és egyéb kerti- és veteményben kártékony állatokat és azok petéit azonnal megöli. Legmegbízhatóbb védezer szanyag és darázs ellen. Használati utasítás szerint való eljárás mellett biztosított a feltétlen eredményt. Vezérképviselők Magyarország részére: DIAMANT és VADAS Budapest, VII., Damjanich-u. 36. - Telefon 21-51.

BOGDÁNY szerencséje páratlan! Vásároljunk osztály-sorsjegyet csakis BOGDÁNY S. fővárosi sorsjeggyiroda r.-t.-nál BUDAPEST, KÁROLY-KÖRÚT 20.

Dr. KOVÁCS KÉZPASZTÁJA 8 nap alatt biztosan hat. Tégelye K 1-20 Dr. KOVÁCS gyógytára Budapest, Gyár-utca 17. „Tollent-útkok” ingyen. Melyik vendéglőben étkezik Budapesten? Schuller Kaszinó-éttermében VI., ANDRÁSSY-UT 39. sz. Elsőrendű konyha! Naponta zene-estély!

Ha fáj a feje használjon azonnal Beretvás - MIGRAIN-pasztillát, mely 5 perc alatt minden fejfájást megszüntet. 1 doboz 1 kor. 20 fillér. Minden gyógyszertárban és drogeriában kapható. BERETVÁS TAMÁS Gyógyszerész KISPEST, Rákóczi-utca 2. Ingyen postai szállítás 3 doboz rendelésnél.

Dr. KOVÁCS J. homopátiái rendelő-intézet Idült betegségekben szenvedők számára Budapest, Váci-körút 18. sz.

PARIS SZALLODA Szálloda: Simon Pál Budapest, VI., Váci-körút 25. sz. 100 szoba 2-30 K-tól felsőbb. Kiszolgálás- és villanyvilágítással együtt. Fürdők, naplós kávéház, étterem. Villamos vasúti megállóhely az óceán pályaudvarok és hatók felé. KATZER szőrméruul elsőrangúak és az egész világon el vannak terjedve. Első és legnagyobb molykár ellen védő részv. társ.